

BÉKÉSMEGYEI FÜGGETLENSÉG

POLITIKAI LAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Békéscsaba, Kíspiac-tér, Zvaratkó-ház

Egyes szám ára 6 fillér.
Vármegyei telefonszám 38.

Megjelenik hetenként kétszer: szerdán és vasárnap

Főszerkesztő:
Dr. PÁNDY ISTVÁN

Felelős szerkesztő:
Dr. RELL LAJOS

Előfizetési árak helyben és vidéken:
egész évre 10 kor., negyedévre 2-50 kor.,
félévre .. 5 kor., egy óra .. -85 kor.

Nyiltér soronként 25 fillér

A helyzet tisztázása.

Az általános felfogás eddig az volt, hogy a házszabály-reviziót az általános választói jognak nemsokára bekövetkező behozatala teszi szükségessé, nehogy a választói reform folytán a parlamentbe az eddiginél nagyobb számban bekerülő destruktív és nemzetellenes elemek a magyar nemzet alkotó munkáját megbéníthassák. Ebből a szempontból a házszabály-revizió föltétlenül szükséges és elkerülhetetlen dolog és ebből a szempontból azt minden jó magyar embernek támogatnia kell.

A függetlenségi párt is ebből a szempontból fogta föl a kérdést és ezért állott a házszabály-revizió mellé. Általában a függetlenségi párt eddigi cselekedeteinek és áldozatainak mindig az volt a rugója, hogy azokkal programjának megvalósítását biztosítsa, a nemzet függetlenségének utját egyengesse. Ezért kötötte meg a kiegyezést, ezért fogadta el a kvótaemelést és ezért megy bele most a házszabály-revizióba is. A viszonyok megmutatták, hogy mindezek a nemzeti függetlenség megvalósításának mellőzhető előfeltételei, mert csak ezek útján nyerhette el a nemzet minden irányban azt a cselekvési szabadságot, amely nélkül függet-

lenségét meg nem valósíthatja.

De nem minden emberben van meg az az összefoglaló szellemi képesség, hogy a függetlenségi párt politikájának nagy koncepcióját a maga egészében áttekinthesse. Sok a rövidlátó ember, aki csak a meghozott áldozatokat képes meglátni, de nincs elég éles szeme arra, hogy a mögöttük rejtőző, a függetlenségre irányuló célszándékokat is fölismerje. Az izgatás és ámitás, melyet a függetlenségi párt ellenségei rendszeresen folytatnak, gondoskodik arról, hogy az ilyen rövidlátók száma szaporodjék. Arról persze szó sincs, hogy a talaj a függetlenségi párt lábai alatt megintogjék, de annyi bizonyos, hogy ezen az uton egy áramlat keletkezik, amely a függetlenségi pártnak alulról való meggyöngyítésére, vagy pláne megbuktatására irányul.

Ily körülmények között egyéb sem kell, minthogy felülről is meginduljon egy hasonló célzatu áramlat. Beszéljünk csak nyíltan és őszintén: engedheti-e azt a függetlenségi párt, hogy ekként két tűz közé szorítsák? Hogy egyik oldalról a rágalom, a pizkolódás, a gyanúsítás, a másik oldalról a hatalmi eszközök vegyék kereszt-tűbe és igyekezzenek összeroppantani azt a többséget,

melyet a nemzet bizalmából élvez? Hiszen akkor a meghozott áldozatok nemcsak hogy teljesen kárbavesztek, hanem ahelyett, hogy a függetlenségi törekvések sikerét biztosítanák, azoknak lejáratását és bukását eredményeznék. Már pedig ezért a célért nem érdemes a függetlenségi pártnak újabb áldozatokat hozni.

Most itt állunk a házszabály-revizió küszöbén. Hogyan áll ez a dolog? Ugy, hogy a mostani házszabály erős fegyver a kisebbség kezében. A kérdést tehát csak egyesegyedül abból a szempontból lehet megítélni, hogy a jövő méhében minőnek ígérkezik a többség és kisebbség? Ha úgy látjuk, hogy a jövőben a kisebbség a nemzetellenes elemeknek jut, akkor a házszabály-reviziót meg kell csinálni.

Nem célunk a mostani politikai helyzetben bonyodalmat idézni elő, sőt ellenkezőleg, azt akarjuk, hogy a bonyodalmak elkerültesse és ha vannak, megoldassanak. A nem egészen tiszta helyzetet tisztázni kell. A függetlenségi párt a mostani uton csak úgy mehet tovább, ha garanciákat keres és talál arra, hogy a közhatalom, melyet a maga többségével ő tart fent, semmi körülmények között nem igyekszik a függetlenségi párt

nehéz helyzetét fölhasználni és nem törekszik arra, hogy hatalmi eszközeivel a függetlenségi párt pozícióját meggyöngyítse. Ennél szerényebb kívánsággal még aligha lépett föl többségi párt a parlamentárizmus történelmében. Amikor nem kíván egyebet, mint hogy az általa nyújtott és fönntartott hatalom ne használtassék föl ellene: akkor igazán a komikum körébe vág a függetlenségi pártot hatalom-éhséggel és több efélékkel vádolni.

Politika.

Apponyi beszéde. Apponyi Albert gróf hatalmas beszédét mondott e héten a házszabály-revizió mellett és beszéde általánosan mély és maradandó hatást keltett. Mesterien csoportosította azokat az érveket, amelyek egy alkotásra, hasznos tevékenységre képes parlament szükségére mellett szólnak és amelyek parancsoló módon követelik, hogy a nemzeti képviselőt könnyűszerrel való megbénításának eleje vétsék. Beszédének különösen ez a része a Ház minden oldalán nagy tetszéssel fogadtatott. A másik rész, amelyben a nemzetiségieknek és a szociálistáknak a parlamentbe nagyobb számban való bevonulásáról szólt, körülbelül ugyanazon nyomokon haladt, mint Adrássy minapi beszédének idevágó része. Ő is kívánatosnak jelezte, hogy a nemzeti iránytól eltérő és azzal ellentétben álló törekvések ne a mostani zugolyokban,

Lear király.

Egy öreg színigazgató beszélte el nekem e különös történetet. Nagy kedvteléssel és hosszasan lapozott emlékei között egy mosolygó őszi napon, midőn a mohácsi hajó fedélzetén együtt utaztunk. S mentül több emléket idézett elő bolyongással teli múltjából, annál beszédesebben folyt a kairól a szó.

Valami jelentéktelen eseményt színezt ki bőbeszédűen, midőn a csevegő hang hirtelen megakadt . . . és kebeléből egy nehéz sóhaj tört utat . . .

— Szegény Lear király! Igazán kár érte — mondá szomorúan.

Bármily tragikusnak ismerem is

Lear király sorsát, megütődtem az öreg hirtelen elkomorulásán.

— Hogy jutott most Lear király eszébe?

— Oh, nem Shakespeare Learjére gondoltam, hanem szegény Gázsó Péterre, kit mi magunk közt mindig Lear királynak neveztünk.

— Ésm íértnevezték Lear királynak?

— Mert az volt a legkedvesebb szerepe, abban élt és abban halt meg.

— A színpadon?

— Nem. Gyermekeinek karjai között halt meg. De azért szerencsétlenebb életpályát soha nem ösmertem az övéénél. Ha akarja, elmondom a történetét.

— Én azt hiszem, — kezdé az öreg csendes filozofálással, hogy a

tragikumnak is vannak bacilusai, melyek némely emberrel vele születnek, alkalmilag kifejlődnek és előidézik a katasztrófát, mely — tetszik tudni — a tragikumnál elmaradhatatlan. Ha ez igaz, úgy az én Gázsó barátom tele volt születésekor tragikus bacilusokkal. Erőtejjesebb, nagyobb kaliberű drámai tehetséget nem ösmertem nálánál; bensőség, tűz, szenvedély és szilaj hév volt minden szava.

Testalkata azonban olyan volt, mint egy zsákhordó: tagbaszakadt és löcs-lábu. Egyszer frakkban láttam, megijedtem tőle, úgy nézett ki, mint egy élclapi karrikatura. De legkülönösebb mindennél hangja volt. A pianója kiálhatatlanul dörmögött, szinte reszelte az ember fülét s ha társalognia kel-

lett a színpadon, a közönségen nyugtalanság vett erőt.

Hanem mikor nagy szenvedélyeket ábrázolt, mikor a szilaj emberi lélek vulkánikus kitöréseit, tomboló örvényeit festette, akkor hangyagya egyszerre megváltozott. A melléből előtört orkánokban az emberi szenvedélyek legigazibb hangja harsant meg, a megcsalt szerelem irtoztató kinjai, a féltés vak dühe, a gyűlölet iszonyai hatalmas hangjának színezése által hajmeresztő valóságokban, plasztikusan kidomborodva jelentek meg előttünk. Szóval ott, ahol más színész cserben hagyja az ereje és tehetetlenség nélkül küzdök feladatának emberfeletti nehézségeivel, ott, de csakis ott érezte magát igazi elemében.

Sirolin

Használat az étvágyat és a testi erőt, megszűntet a köhögést, váladékot, éjjeli izzadást.

Tüdőbetegségek, hurutok, számar-köhögés, skrofulózis, influenza

ellen szüntalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Mint hogy értékes utánzatokat is kínálnak, kérjen mindenkor „Roche” eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Sváj)

„Roche”

Kapható orvos rendelésre a gyógyszerárban. — Ára üvegcsként 4.— korona.

hanem a parlamenten belül nyilatkozzanak meg, mert ettől ő mind a két félre hasznos átalakulását, módosulását várja e törekvéseknek.

A függetlenségi pártból. A sajtó egynemelyik része megint erősen hullámoztatja a szenvedélyeket az országos függetlenségi pártban és a szerkesztőségek ablakából a forrongásig tornyosult elégtelenséget látnak. A sötét újsághírek nyomán természetesen bizonyos nyugtalanság észlelhető a közvélemény egyes vonalain és éppen ezért helyénvalónak látjuk egész őszinteséggel megismertetni a helyzet képét.

Mindenekelőtt megjegyezzük, hogy a politikai hangulatokat igen gyakran a képviselőház folyosóiról igyekeznek irányítani. Beszélgetéseket, kijelentéseket, vagy csak egyszerű ötleteket és glosszákat is eredeti valójukból kiforgatva dolgoznak fel a lapok számára, még pedig a pártállásuknak megfelelően *kiélezett tendenciával*. Magától értetődik, hogy ilyenkor a közvélemény nem mindig láthat tisztán és nem formálhatja meg véleményét a biztonság nyugalomával.

Ezek előre bocsátásával meg kell állapítanunk, hogy a függetlenségi pártban tényleg észlelhető bizonyos fokú elégtelenség a mai helyzettel szemben, amint ezt már a deési választásokkal foglalkozva is hangosítottuk. Ki kell azonban emelnünk ezzel kapcsolatban azt a körülményt, hogy ez a hangulat nyíltan jut kifejezésre és a függetlenségi párt tagjaitól távol áll minden frondörösködés. *A párt vezérével szemben a legteljesebb bizalommal és őszinte ragaszkodással viseltetnek.* Ez az érzés egységes és érintetlenül tiszta a pártban, amely különben szilárdan áll és el van határozva arra, hogy egyesült erővel dolgozzék a haza érdekében.

Kulturházat Csabának.

Mozogjunk, amíg nem késő!

Bizonyára emlékezetében van még közönségünknek az a mozgalom, a melyet a csabai Múzeum-Egyesület a múlt év tavaszán a Csabán felállítandó kulturház érdekében megindított.

Ismeretes ugyanis gróf Apponyi Albert kultuszminiszternek az a nagy-

jelentőségű, fontosságában messze kiható terve, hogy a vidék nagyobb gócpontjaiban ugynevezett közmtvelődési házakat, kulturházakat létesít, amelyek állandó otthonul szolgáljanak mindennek, ami csak a kulturába beletartozik; így irodalmi estélyeknek, képzőművészeti kiállításoknak stb., stb.

Kétségtelen, hogy ez az intézmény nagy mértékben fogja fejleszteni a vidék kulturális életét és különösen azoknak a városoknak kulturszínvonalát, amelyekben az ilyen házak felállítatnak.

Épp ezért a legnagyobb örömmel fogadtuk volt a Múzeum-Egyesület abbéli mozzalmát, hogy e kulturházak egyikét Csabának szerezze meg. Erre különben jó alkalmat nyújtott — és nyújt ma is — az a körülmény, hogy éppen most aktuális a Múzeum új épületének ügye is, úgy hogy e két dolog egymással kapcsolatosan volna elintézhető.

Akkoriban tudvalevőleg a Múzeum-Egyesület be is adta gróf Apponyi Albrethez erre vonatkozó folyamódását, ugyszintén felkérte a Múzeumok és Könyvtárak Országos Főfelügyelőségét is, hogy kérésének a miniszternél támogatója legyen. Ezenkívül megkeresés ment a DMKE-hez is, amelynek a kérdéshez szintén van szava s ez meg is ígérte, hogy Csaba kívánságának a miniszternél szószólója lesz.

Ezóta azonban, az ügy — úgy szólván — elaludt. Amidőn most újból felszínre hozzuk, kötelességünknek tartjuk ezt tenni főképpen azon okból, mert legújabb értesüléseink szerint, a kulturházak felállítására vonatkozó javaslat már konkrét formát öntött s megvalósításához közelednek. Összesen 15 ilyen kulturház felállítását tervezi a kultuszminiszter a vidék nagyobb városaiban és pedig akként, hogy ezek részére másfél millió államsegélyt irányoz elő a költségvetésben oly módon, hogy *a felállítandó kulturházak mindenike 10 éven át 15,000 korona*

államsegélyben részesítettik. Ebben az értelemben és ebben az irányban már a folyó évi költségvetés tárgyalásánál és megállapításánál megtörténnek az intézkedések és pedig határozott kijelölésével azon vidéki városoknak, melyek ilyen kulturházat nyernek. Szóval a döntés, a városok kijelölése küszöbön van.

Tudomásunk van arról is, hogy a vidék nagyobb városai *valóságos versengést* visznek véghez egy-egy ilyen kulturház elnyeréseért s ugyan csak ostromolják a minisztert az érvek és indokok egész özönével, hogy kérelmeket teljesítse. Ily körülmények között aztán igen valószínű, hogy ha mi egyáltalán nem mozgolódunk, ismét mellőztetésben részesülünk s a 15 kulturházból nekünk, ennek a nagy alföldi városnak semmi sem jut.

Csupán fel akartuk hívni az illetékes körök és a nagyközönség figyelmét ezen eminens jelentőségű kérdésre s nem szándékunk a lehető módokat fejtegetésébe bocsátkozni. A miniszterhez vezetendő küldöttség, felirat, vagy bármi más legyen is az az eszköz, válogassák ki a legjobbat, s legcélszerűbbnek mutatkozót az arra hivatottak; annyi azonban bizonyos, hogy mozognunk kell, amíg nem késő s amíg módunkban áll e fontos kérdés eldöntését előnyünkre befolyásolni.

Megjegyezzük, hogy a Múzeumok és Könyvtárak Országos Főfelügyelősége arról értesítette a Csabai Múzeum-egyesület elnökségét, hogy Csabát is azon városok közé sorozta, amelyeknek a kulturház megadandó. Ez azonban éppen nem jelenti azt, hogy Csaba az elsők között lesz, amelyek ez intézményt megkapják, de még csak azt sem, hogy a miniszter egyáltalában teljesíteni fogja majd e kívánalmát. Az ügyet kell, hogy maga Csaba község erélyesen kezébe vegye, — maga a Múzeum-egyesület, amelytől a kezdeményezés kiindult, már megtette a magáét, amelynél többet nem tehet.

A megyei közkórház átalakítása.

A miniszter mindenbe beleegyezett.

Andrássy leirata.

A vármegyei közkórház eminens fontosságú ügye igen jelentős mozzanathoz érkezett el most, amikor az előzetes forma szerinti eljárások teljes befejezést nyertek, úgy, hogy immár csak az építkezések tényleges foganatosítása van hátra.

A vármegyei kórházi bizottsága ma, szombaton délután tartotta meg e havi rendes ülését, amelyen az alispán gróf Andrássy Gyulának tegnap érkezett nagyszámú leiratát előterjesztette.

Tudvalevőleg a kórház ügyének legutolsó ezelőtti nyugvópontja az alispán azon felterjesztése volt, amelyben a minisztert értesítette, hogy a végleges tervek szerint a már engedélyezett összeg (625,000 korona) nem elégséges; továbbá, hogy az építkezések célszerű keresztülviteléhez szükséges még a közkórházzal szomszédos Balogh-féle telek megvétele is, végül, hogy a külön tuberkulotikus pavillon felépítésére még 50,000 korona volna szükséges. Mindezekre a belügyminiszter mostani leiratában válaszolt, amelyet a következőkben ismertetünk:

A miniszter kijelenti, hogy méltányolva az alispán felterjesztésének indokait, *nincs észrevétele az ellen*, hogy 625,000 korona helyett 666,643 koronában irányoztassanak elő azon építkezési költségek, amelyek az ápolási díjak terhére felveendő kölcsönből lesznek fedezendőek.

Ezzel kapcsolatban arról is értesít a miniszter, hogy szem előtt tartva az új épületeknek célszerű elhelyezését, *nincs kifogása az ellen*, hogy a kórház telkével összefüggésben álló s az új építkezések praktikus elhelyezésére feltétlenül szükséges, hogy a Balogh-féle telek az előirt szabályok betartásával megvásároltassék.

Végül, méltányolva az alispán által felhozottakat, *arra is hajlandó*

Mikor Gászó Lear királyt játszotta a negyedik fölvonásban, úgy bőgött az egész személyzet, mintha kottából tanulta volna, még a sugó is hangosan zokogott, én is alig győztem könyveimet törölni a kulisszák között. És ő úgy állott az elérzékenyült csoport közt, mint a lelki viharok félistene, nem láttuk idomtalanságát, elfelejtettük löcslábát s meghódoltunk művészetének. Ünnepek tekintettük az ily estét.

Szóval, kérem, a színpadon imádtuk, de az életben ki nem állhattuk, és erre igen sok és igen helyes okunk volt. Ha józan volt, egy meghasonlott kedély minden kiállhatatlanságát hozta közbünk, könnyen sértegetett, de ő maga tulérezékeny volt minden apró célzás iránt. Ha egy szó, vagy egy szerep nem volt inyére, mint egy sértegetett félisten feldühödött és otthagya a

társulatot. E mellett ivott is; eleinte nem volt éppen iszákos, küzdött magával, sohasem rendelt félmeszelynél többet, de néha husz meszelyt is megivott. Ilyenkor garázda természetű volt, mindenkibe belekött.

Legjobban sajnáltam azonban kis leányát, Rózsikát. Igen kedves teremtes volt, anyját még csecsemő korában veszítette el, és így egész szeretetével zsarnok apján csüggött. Olyan igénytelen szépség volt, világos kék szemekkel, melyek a hosszú pillák alól félenken tekintettek elő. Apja mindenáron nagy művésznőt akart belőle alkotni, belé akarta lehelni az ő szertelen, izzó tehetségét. De ez sehogyse ment, mert a kis Rózsika az ő csekélyke tehetségével a középszer vonaláig is csak alig tudott felemelkedni.

A kis Rózsika, mint a hogy magunk

közt neveztük, szó nélkül türte apja zsarnoki szeszélyeit, hanem egyszer különös (azaz nem is különös) dolog történt vele, beleszeretett egy csinos fiuba, az ottani vendéglős fiába. Ez a derék gyerek becsületes szívet megkérte a kezét. Én voltam a kérő, nagy óvatossággal és tapintattal előadtam a dolgot. Kárba veszett a fáradságom. Gászó egy csöpp híján kidobott lakásából.

Én kétségbe voltam esve, a kis Rózsika nem. Összebeszélte kérőjével s egy hét múlva a szomszéd faluban megesküdtek. Onnan értesítették az öreget és azonnal utrakeltek Vasme gyébe, hol a fiatal férj nemsokára egy szép falusi vendéglőt vett át.

Gászót e csapás szívéen találta. Művészi pályája, mely különben is oly végzetes volt, e pillanattól ketté volt vágva. Társulatomnál egy hétig sem

maradt, bucsutlanul távozott és mint Ahasverus, bolyongott egyik társulattól a másikhoz.

Minthogy maradása sehol sem volt, áldatlan sorsa egy izben arra kényszerítette, hogy télviz idején, csikorgó hidegben gyalog utazzék Vasme gyébe. Az uton borzasztó havazás érte utól, a metszőszél egész testét átjárta és csontig átfázva, szinte alétan késő este egy falusi vendéglőbe vándorogott.

E vendéglőben leánya volt az urnő. A viszontlátás szivrendítő felindulásait nem kísérlem meg visszaadni. A meleg szoba, a meleg bor, a meleg ölelések, s a mindezeknél melegebb könnyek felolvastották szívének fagyát. A színész — és ő az volt a szó szájréti értelmében — hamar tud lelkesülni és hamar tud lemondani. Gászó még az este elhatározta, hogy

A legszebb divatcikkek tavaszi újdonságokból:

szövetkelmék, díszek, selymek, zsinórok megérkeztek. Chiffonok, vásznak, ágy- és asztalterítők, paplanok nagy választékban jutányos áron vásárolhatók.

Az elismert legjobb és törvényileg védett MAGDOLNA-VÁSZON kizárólagos főraktára:

POLLÁK MÓR divatárúháza

Békéscsaba, Vasut-u., postahivatallal szemben.

a miniszter, hogy a tuberkulotikusok pavillonjának építésére szükséges 50,000 koronát rendelkezésre bocsássa. Ezen összeg kiutalásáról azonban csak akkor fog a miniszter intézkedni, amikor majd, az összes építkezési ügyek letárgyalása után, az építés tényleges megkezdése a minisztériumhoz bejelentetik.

A kórházi bizottság örömmel vette tudomásul a leiratot, amely végleges biztosítéka annak, hogy Békésvármegye átalakított közkórháza valóban monumentális és minden ízében tökéletes lesz: méltó a vármegye áldozatkészségéhez és a vezető körök fáradhatatlan buzgalmaéhoz.

Reflexiók a megyegyűlésről.

A főispán elnöklése.

A hétfői megyegyűlés viharos jelenetei, érdekes eseményei nem tűntek le nyomban a társadalmi diszkussziók napirendjéről, hanem élénken foglalkoztatják még most is az egész vármegye közéletének tényezőit.

Különösképpen széles hullámverést idézett fel e tekintetben egy újságcikk, amelyben elbeszélte a megyegyűlés eseményei, meglehetősen éleshangú kritika foglaltatik a főispánnak a cikk szerint „tulságosan jogtisztelő” elnökléséről. Helybeli lapjainkban, a „Békésmegyei Közöny”-ben jelent meg ez a támadás, amely különösen két pontban kulminál: az egyik, hogy a főispán elnézte és eltűrte az ellenzéki felszólalások durva hangját, a másik, hogy nem akadályozta meg a hosszas felszólalásokat, amelyek könnyen eredményezték volna, hogy a megyebizottsági tagok jó része hazautazván, az ott maradt ellenzék többséget nyerjen a maga politikai indítványaira és elsősorban a kormányral szemben beadott bizalmatlansági indítványra.

Amidőn kijelentjük, hogy teljesen igaztalannak és elhibázottnak tartjuk

örökre lemond a szinpad gyönyöreiről és az azoknál is vonzóbb gyötrelmeiről. Kijelentette, hogy holtig leányánál marad, igen, igen, korcsmáros lesz, segíteni fog vejenek.

Nos uram, Lear király egyik legjelesebb személyesítője, két álló évig csakugyan korcsmáros volt. Az az dehogy volt, csak szimulálta, hogy az; csak játszott egy szerepszakmát, mely ellen lelkének összes tényezői lázongtak. De jó színész volt és oly ügyesen játszotta el a kelletlen szerepet, hogy leányát is tévedésbe ejtette. Szegény, boldog volt, hogy apját magához bilincselhette.

Balsorsom véletlenül arra a vidékre sodort. Meghallottam, hogy közelemben van és nem tudtam ellentálni a vágyamnak, hogy fel ne keressem.

Igazán megható viszontlátás volt, szegény Gázso remegett az örömtől és arcán kövér könnyecsek pergették végig. Ezerfélétt kérdezett össze-vissza és minthogy nagyon rossz idő volt, engedtem a család esengésének és éjjelre ott maradtam.

e támadást, természetesen készek vagyunk érvekkel is megvilágítani álláspontunkat.

A közgyűléseken elharapódzott durva és szenvedélyes hangot mi is a legnagyobb mértékben elítéljük s annak megakadályozására igen sok eszközt helyeselni tudnánk, ám ki kell jelentenünk, hogy e sajnálatos jelenség *korántsem valami új*, valami eddig példátlan dolog, hanem igenis, már hosszabb ideje fejlődő s régebben is, olykor teljes erővel tomboló jelenség. Es hiába hivatkozik a B. K. Fábry Sándor dr. erélyes elnöklésére, mert mi igenis nagyon jól emlékezünk azokra a súlyos jelenségekre, azokra a durva kifakadásokra, azon gyakran tomboló szenvedelmekre, amelyek az ő idejében is a vármegye közgyűlési termében több ízben voltak tapasztalhatók.

De különben is a magunk részéről nem tartjuk azt olyan kurtán és könnyen elintézhető kérdésnek, hogy miképpen lehetne e durva kifakadásoknak véget vetni. Mi jobb vajjon, az erélyes, esetleg erőszakos fellépés, avagy a békés és békiteni igyekvő, diplomatikus módor? A multban volt példa az ugynevezett „erélyes” elnöklésre s épp ugy a sima és békitő modorra is, azonban azt láttuk, hogy az elnöklés módja magában véve pozitív eredményt sohasem hozott. Nézetünk szerint hiu remény a viszonyok gyökeres átalakulása előtt tisztán attól várni a helyzet javulását, hogy az elnök gyakrabban használja-e a csengőt, a rendutasítást, s esetleg az erősebb eszközöket is. Ezek elvégre külső körülmények, a melyek egyszer talán jól hatnak s lecsillapítják a vihart; máskor esetleg még súlyosabb zavarok és még botrányosabb jelenetek szülőkei lesznek.

Ami a másik kifogást illeti, hogy tudniillik a főispán tulságosan tágran értelmezte volna a szólásszabadságot s helyet engedett az ellenzéki szónokok hoszu beszédeinek: ennek

Mikor a család lefeküdt s Gázsoval együtt maradtunk, akkor tört ki belőle elemi erővel a két évig visszafojtott érzés. Halkan, suttogva, töredezett mondatokban beszélt el, hogy mennyi új műanszot fedezett fel azóta e szerepben. Hogy csinálná most a tengerparti jelenetet, mily realisan színezné az örülést s különösen sokat foglalkozott a Kornéliával való utolsó jelenéssel.

— Ah! barátom! — kiáltá remegő hangon — ha látnád, mint borulnék a holttetemre...

Gázso egy hét mulva eljátszotta a szerepet páratlan diadallal... és másnap eltűnt. Világgá ment gyalog, úgy, ahogy volt, társulatot keresni. Az oroszán vért izelt, hogy is maradt volna meg korcsmárosnak.

Ez volt a vég kezdete, soha színész oly gyorsan nem züllött el, mint ő. A keserűség a pálinkához, a pálinka és elaljasodáshoz vezette. A véletlen azonban lányához vitte ismét és annak karjai között adta ki lelkét.

Zöldi Márton.

a kifogásnak még annyi létjogot sem adhatunk, mint az előbbinek.

Hiszen például a konkrét esetben miről van szó? Mintegy 2—3 órát tartott az a vita, amely a kormány iránti bizalom kérdésében kifejlődött. Bár a magunk részéről — ismeretes dolog — feltétlen hivi vagyunk a jelenlegi, szerintünk minden bizalomra érdemes kormányra, mégis ki kell jelentenünk, hogy erről a kérdésről vitatkozni s nem 2—3 órát, de akár 2—3 hetet is tárgyalni egyáltalában nem olyan roppantul megdöbbentő dolog. Hiszen e kérdés magában foglalja az aktuális politikai helyzet egész komplexumát, amelyet pro vagy kontra, helyesen vagy helytelenül, minden oldalról megvilágítani, ehhez 2—3 óra épen nem valami nagy idő.

De hát, azt mondja a cikk, így megtörténhetett volna, hogy a vidéki megyebizottsági tagok a vita végét nem várva be, elutaznak s az ellenzék a maga javaslatát viszi keresztül.

Nagyon sajnálatosnak tartjuk, hogy Békésvármegyében erre az indokra hivatkozni lehet, és pedig el kell ismernünk nem minden alap nélkül. Szomorú dolog az, hogy a többségi párt tagjai ily fontos ügy tárgyalása alkalmával alig hajlandók 2—3 órát feláldozni, esetleg bármily kényelmetlenségnek is magukat kitenni, hogy abban akaratakat érvényesítsék. Mi nem tartanók morálisnak azt, hogy ez a többségi párt, mely különben maga is sokáig küzdött az ellenzékiség mezején, most egy embertől, az elnöktől várja az ellenvéleménynek bármily eszközzel való elfojtását s a maga részéről semmi áldozatra, semmi munkára, küzdelemre hajlandó ne legyen.

Igaz, hogy eddig alig fordult elő oly eset, amely a vármegyei ellenzéknek mostani eljárását példázna, de ha most így történt s ha esetleg az ellenzék a jövőre is fenntartja ezt a taktikát, *nem tesszük fel Békésvármegye törvényhatósági tagjairól, hogy ne legyen bennük annyi lelkesedés*, amennyi e taktika legyőzésére szükséges. Ha eddig fél napot szántak a megyegyűlésre, szánjanak rá ezután egész napot s ha kell, kettőt is; ne várják az ellenzék letörését pusztán az elnöki hatalomtól: — és akkor nem lesznek majd a B. K. cikkeihez hasonló rekriminációk, nem lesz szükség arra, hogy az elnököt erőszakosságra hívják fel és nem történhetik meg az a sajnálatos eset, hogy amikor a parasztpárt vezére az egyrk köztisztviselőben álló és tekintélyes megyebizottsági tagunk becsületébe gázol, akkor a megyebizottság többsége, amely már — délután lévén — csupa ellenzéki elemből áll, leszavazza a székértési indítványt.

Döry Pál főispán urral személyesen is tárgyalván ez ügyben, azon kijelentést nyertük, hogy az elnöki székéből sem fog hiányozni az erélyesebb hang, azonban mi újból csak arra hívjuk fel a megyebizottsági tag urakat, hogy a maguk erejéből is mindent tegyenek meg arra, hogy az igazságos köz- és magán-

érdek megóvására feltétlenül meg legyen a bizottsági tagok kellő száma és impozáns többsége.

Végre is a megyegyűlés minden komoly tagjának feltétlen kötelessége arra vigyázni, hogy sem a megye tisztviselői, sem a törvényhatóság bármely tagja ellen a békétlenkedők és állandóan zavargók pártjának tagjai büntetlenül sértéseket el ne követhessenek.

Az új ipartörvénytervezet.

Kossuth Ferenc leküldte véleményezés végett.

A kereskedelemügyi miniszter tegnap érkezett s az alább közölt rendeletében felhívta a vármegyét, az annak területén működő ipartestületeket, s iparhatóságokat, hogy az ipartörvény revízióját célzó tervezetről mondják el véleményüket. Ezen Felhívása kapcsán a revízió nagy horderejét is méltatja. A rendelet így hangzik:

A jelenlegi kormány átmeneti feladatai mellett, a gazdasági és társadalmi élet elodázhatatlan szükségleteinek kielégítését és az evégből szükséges reformok megvalósítását tűzte ki.

A halaszthatatlan reformmunkálatok között, melyek mindegyike gazdasági és társadalmi életünk egy-egy régen érzett hiányát és baját pótolni, illetve orvosolni voltak és vannak hivatva, tárcám keretében első helyre tettem a magyar igazság legrégibb kívánságának teljesítését, az ipartörvény revízióját.

Az ipartörvény revíziójának munkálatai, az abban megoldásra váró kérdések rendkívüli fontosságánál és a végzendő munka nagy terjedelménél fogva, ma még nincsenek teljesen befejezve, az e célra készülő törvényjavaslat egy részének szövegezése még munkában van.

De elkészültek annak az ipartörvény jog megszerzésére, az ipar gyakorlatára, az iparoktatásra s a munkásvédelemből a munkáviszonyokra, a munkaidőre, a munkások egészségének és testi épségének védelmére, ugyszintén a munkásközvetítésre vonatkozó részei s miután az ipartörvény módosítása céljából az ipari és kereskedelmi alkalmazottak védelméről alkotandó törvényjavaslatnak ezek a részei tárgykunál fogva önállóak, szükségesnek láttam, az elkészült részeket már most kiadni, hogy az érdekeltségnek annál több ideje legyen e nagy terjedelmű munkálat alapos tanulmányozására. A hiányzó részeket folytatólagosan legközelebb fogom kibocsátani és megküldeni.

HIREK.

— A főispán itthon. Vármegyénk főispánja, Döry Pál ma délelőtt a gyorsvonattal érkezett vissza Gyulára, ahonnan a megyegyűlés napjának délutánján utazott el egy tolnamegyei lakodalomra.

— Az alispán Gyomán. Ambrus Sándor alispán csütörtökön Gyomán tartózkodott, ahol Horti Béla számvevő kíséretében a gyomai árvaházat s annak ügykezelését tüzetesen megvizsgálta s mindent a legszebb rendben talált.

— **Vármegyei központi választmány ülése.** Az 1909. évre érvényes országgyűlési képviselőválasztók névjegyzékének összeállítása céljából a vármegye központi választmánya, melynek hatásköre a gyomai és orosházi választókerületekre terjed ki, e hó 6-án délután 3 órakor tart ülést. Ugyanekkor teszik le a tagok az esküt s választják meg a választmány jegyzőjét.

— **Gyulavárosi árvaszéki ülnöki állás.** Gyula városnál ma ismét választás volt a régóta üresedésben levő árvaszéki ülnöki állásra, ám a választás, már nem először, ismét meddő maradt. Mint megirtuk, már három pályázó volt; Tóth Imre jogszigorló, Schriffert Mihály végzett joghallgató és Christó Miklós nyug. vármegyei árvaszéki elnök. Azonban a jelölő bizottság egyiket sem jelölte; és pedig Tóthot, mert nem képviselőválasztó, Schriffertet, mert még nincs 24 éves és Christót indokolás nélkül. A képviselőtestület továbbra is mint helyettesét, dr. Varga Gyulát bizta meg az ülnöki teendő el látásával.

— **Kinevezés.** A vármegye főispánja a közkórház sebészeti osztályán üresedésben levő alorvosi állásra dr. Kugel Ede ugyanazon osztály segédorvosi teendői ideiglenes ellátásával megbízott orvostudort, a segédorvosi állásra pedig dr. Rochel Aurél orvostudort nevezte ki.

— **A gyulai uri Kaszinóból.** A gyulai uri Kaszinó ma vasárnap tartja meg rendes évi közgyűlését. A választmányi ülés csütörtökön volt meg, amely alkalommal megállapították a költségelőirányzatot. Eszerint 1908. évre előirányoztak 8000 korona kiadást, amellyel szemben 6800 koronával több bevétel lesz.

— **Achim L. András piros zászlója.** A múlt év október 10-én történt, az emlékezetes nemzetközi szociálista demonstráció alkalmával, hogy Achim L. András piros zászlóval fellobogozott kocsi járta be a város utcáit. A rendőrség aztán feltartóztatta s elkobozta tőle a vörös zászlót. Achim aztán fegyelmi feljelentést tett e miatt Seiler Elek főszolgabíró ellen. Ez ügy iratai a minisztériumhoz is felterjesztettek, a honnan e héten kerültek vissza a miniszter rendeletével, hogy a dolog fegyelmi határozattal intézendő el; vagyis határozni kell afelett, van-e helye fegyelmi eljárásnak, vagy nincs. Most tehát előzetes vizsgálat indult meg s ennek során az alispán Achim L. András a jövő hétre idézte meg kihallgatásra.

— **Esküvő.** Ruzitska Lajos államvasuti mérnök, akit csak nemrégiben helyeztek Csabáról Komáromba, e héten tartotta esküvőjét Hódmezővásárhelyen a református templomban Czégényi Iduskával.

— **Közgyűlések.** Mához egy hétre, március hó 7-én tartja évi rendes közgyűlését a gyulai Kötött és Szövött Iparárugyár. A megjelent igazgatósági jelentés szerint a lefolyt év tiszta nyeresége 90,600 korona

volt. Ugyane napon, március 7-én tartja közgyűlését a gyulai Békésmegyei Takarékpénztár is. A két közgyűlés azért lesz egy napon, mert mindkettőn valószínűleg Lukács György volt főispán fog elnökölni, aki ez alkalomból Gyulára utazik.

— **Hodza lapja Csabán.** Egyik helyi lapársunk megírta, hogy Hodza Milán országgyűlési képviselő több száz példány újságot küldött „Slovensky Tosdennik” című lapjából Achim L. Andrásnak. A lappéldányok rendeltetése a szétosztás volt. Achim Pollák Arnoldnak is küldött e célból egynehány lappéldányt, de Pollák — lapársunk állítása szerint — nem osztotta szét azokat. A parasztpárt vezetősége most szerkesztőségünkhez levelet intézett, amelyben kijelenti, hogy Pollák szétosztotta a számára küldött lapokat és hogy az esetben, ha ő ezt mégis letagadja, nem minősíti a vezetőség ezt az eljárást másnak, mint *politikai becstelenségnek.*

— **A közös konyhák.** A gyulai közös konyha felszámolása alkalmából nem lesz érdektelen felemlíteni, hogy bizony az új intézmény sehol sem vált be. Különösen rossz véget ért az első közös konyha, a temesvári, amelyről most a következő érdekes dolgokat jelentik: A temesvári első közös konyha tudvalevően néhány hónapi fennállás után föloszlott. A tagok a minap gyűlést tartottak, amelyen bejelentették, hogy 7701 korona 8 fillér a veszteség. A szónokok szóvá tették a rendetlen kezelést és megállapították, hogy a hiány megközelíti a tízezer koronát. A gyűlés ezután kimondotta, hogy az igazgatóságnak nem adja meg a felmentést és az igazgatóság tagjai ellen kártérítési pört indítanak.

— **Sárréthy János regénye.** Sárréthy János volt r. kath. lelkész, majd szeghalmi ügyvéd érdekes története hosszan és élénken foglalkoztatta annak idején Békésmegye társadalmi köreit. Mint lapunkban is elbeszéltek már, Sárréthy a hatvanas években káplán volt Nagyváradon, de kilépett az egyház kötelékéből, mert szerelmes lett egy szép szeghalmi leányba. Ahogy levetette a papi ruhát, rögtön elvette feleségül szive hölgyét s *ügyvédi irodát nyitott Szeghalmon.* Boldog volt és nem bánta meg hosszú évekig, hogy új életpályát választott. Nemrégien meghalt a felesége s nemsokára azután az egyetlen fia Sárréthynek, ami annyira elkésztette az öreg urat, hogy Szmeccsányi püspök útján folyamodott a pápához, hogy vegyék vissza az egyház kötelékébe. Mint most Nagyváradról írják, a pápa teljesítette Sárréthy óhaját; visszavették karkáplánnak. Felvette újból a papruhát és most már valószínűleg le sem veti többé. E héten tartotta első miséjét az egyik nagyváradai székesegyházban.

— **Változások a megyei jogászkarban.** Az aradi ügyvédi kamara közhírré teszi, hogy dr. Tabak István ügyvédet Gyoma, dr. Hoffmann Károly ügyvédet Gyula, dr.

Sámuel Viktor ügyvédet pedig Szarvas székhelyvel az ügyvédi lajstromba felvette. Az ügyvédjelölti lajstromba felvették: Molnár János ügyvédjelölt mint dr. Linder Károly csabai, Széki Hermann Ármin ügyvédjelölt mint dr. Márkus Mihály gyulai, dr. Felföldy Sándor ügyvédjelölt mint dr. Márkus Mihály gyulai, Konkoly Antal ügyvédjelölt mint Fábry Károly csabai, Zsilinszky Endre ügyvédjelölt mint dr. Sailer Vilmos csabai, Mandics Gyula ügyvédjelölt mint dr. Telegdi Lajos békési, dr. Borsiczky M. Dezső ügyvédjelölt mint dr. Bikádi Antal orosházi, Jeszenszky Ferdinánd ügyvédjelölt mint dr. Simonka György gyulai ügyvédnél joggyakorlaton lévő.

— **Fogások kerti magvak árusításánál.** Hogy mire képesek a zavarosban halászó emberek, azt legjobban mutatja a magelárusítással foglalkozó egyes kereskedők ravasz-sága, kik máshonnan beszerzett kerti magvaikat a Mauthner-féle árjegyzék folyó számaival jelölik, mert ezáltal azt a hitet akarják kelteni a vevőkben, hogy Mauthner-féle magot kapnak. A közönség ne hagyja magát megtéveszteni; mert akármilyen szám van a tasakra nyomva, ha nincs rajta a *Mauthner-név*, akkor az a tasak nem is tartalmazza az általánosan legjelesebbnek elismert Mauthner-féle kerti magot.

— **A csabai iparos Olvasókör** holnap, hétfőn rendezi farsangi táncestélyét a „Pannónia” kávéház termében. Az előjelekből ítélve, a mulatság anyagilag és erkölcsileg is jó sikerűnek ígérkezik, mert a nagyszámú rendezők fáradhatlanul buzgólkodnak annak előmozdításán és remény van, hogy az Olvasókör könyvtárára ismét szép összeg gyűl egybe. A rendezőség a hölgyeknek csinos táncrenddel kedveskedik.

— **A gerendási tanyák elnevezése.** A Csabához közel fekvő gerendási tanyák és vasuti megállóhely hivatalos elnevezésének régóta huzódó ügye végre befejezést nyert. A belügyminiszter a törvényhatóság útján értesítette a községet, hogy az eddig „Gerendási holdak”-nak nevezett vasuti megállóhely és tanyák hivatalos nevét „Gerendás”-ban állapította meg.

— **Gyümölcsstenyészési tanfolyam Orosházán.** A földmivelésügyi miniszter értesítette Békésvármegye törvényhatóságát, hogy tanárok, gazdászok és lelkészek részére Kolozsvárott, Keszthelyen, Tordán, Kisszebenben és Orosházán gyümölcsstenyészési tanfolyamot létesít. A miniszter felhívja az alispánt, hogy a tanfolyamokra az érdekelteket figyelmeztesse.

— **Bíróválasztás Kétegyházán.** Kétegyháza derék polgárai a nemzetiségi színezetű békétlenkedéssel elérték azt, hogy a már korábban megválasztott bíró lemondott állásáról. Letelven ezt követően a törvényes határidő, Lukács Endre főszolgabíró tegnapi kizárta a bíróválasztás új határidejét. Reggel 9 órakor vette kezdetét a választási eljárás s miután a három jelölt

közül kettő visszalépett, Kétegyháza község bírójául Gróf Vazul lett megválasztva.

— **A sorozási lajstromok aláírása.** Az ország több vármegyéjében eljáró sorozó bizottságok polgári tagjai az állítási lajstromok német szövegű záradékának aláírását megtagadták. A honvédelmi miniszter a most kiadott körrendeletében a közös hadügyminiszterrel történt megállapodás folytán elrendeli, hogy a sorozó bizottság polgári tagjai csak a közigazgatási hatóság és a m. kir. honvédség számára készített magyar záradéku állítási lajstromokat írják alá; a cs. és kir. hadkiegészítő parancsnokság számára szolgáló lajstromoknál aláírásuk mellőzendő. E szerint a német szövegű záradékot nem kell a sorozó bizottság polgári tagjainak aláírni s így a megtagadásra nem lesz ok.

— **Házitolvaj cseléd.** F. Schriffert Mihály jómódu gyulai gazda régebb idő óta tapasztalta, hogy az almáriomban tartott készpénzéből minduntalan hiányzik egy-két bankó. A múlt csütörtökön is hiányt vett észre s ekkor jelentést tett a rendőrségnek, amely még azon éjjel ki nyomozta a tolvajt Schriffert volt cselédje, Szabó János személyében. Szabó beismerte, hogy addig is lopott, amíg Schriffertnél volt és azután belopódzott néha oda s az ismert helyről elcsent néhány tizest.

— **Szabad lyceum Orosházán.** Az Orosházai Iparosok és Ipari munkások Szabad Lyceuma 1908. évi március hó 1-én, vasárnap délután öt órakor tartja az Alföld-szálloda nagytermében tizenharmadik estélyét. Előadást tart Csonka János Széchenyi Istvánról.

— **Meteor márciusról.** Meteor, a híres szegedi időjós, március hónapról a következő időjósolást közli: Március fölötté változatos időjárást hoz számunkra, mely sem a gazdáknak, sem reánk nem lesz kellemes és előnyös. Első napjaiban március hava csapadékos időt ígér, melyet a harmadiki csomópont hideg, majd a 6-iki enyhébb jellege tesz változatosná. Állandóbb időköz csupán a 9-iki csomópont után következik, amelynek azonban a 13-iki kölcsönöz hidegebb jellegű, amely alkalommal Jupiter kerül együtt állásba holdunkkal, amidőn ez utóbbi is födi azt. Ezen hidegjellegű csomópontot ismét egy kis állandóbb jellegű időköz követi, amelyet a 19—29-iki csomópontok zavarnak meg újra változatos hőmérsékletű időjárásukkal, míg a hónapnak utolsó negyede csapadékos jelleggel telik majd le a bolygók részéről.

— **Köszönetnyilvánítás.** A szegény iskolás konyhákra adományozott Kiss Lászlóné 8 kg. káposztát, Kirschmann Ármenné 3 liter babot, 3 liter borsót, 2 kg. rizskását; Csuvárszki Mátyásné 3 kg. káposztát; Bánffy Miklósné 4 liter rizst, 10 kg. lisztet, 2 véka burgonyát, 6 liter babot; Klein Józsefné 1½ liter zsirt és a raktárba 2 darab férfikalapot

és 1 pár cipőt. A kegyes adományokért hálás köszönetet mondva, a március végéig fennálló szegény konyhákát a közönség szíves pártfogásába ajánlja a növegyelet elnöksége.

— A légzőszervek vannak éghajlatunknál fogva mindennemű betegségeknek (megtámadásnak) legjobban kitéve s így legtöbb esetben szorulnak orvosi segíélyre. Szükséges emellegva ezen betegségek ellen hatásos gyógyszert alkalmazni és úgy az orvosi kar, mint a szenvedő emberiség örömmel fogja üdvözölni, hogy sikerült a „Sirolin-Roche” nevű creosot-készítményt előállítani, amely a légzőszervek összes megbetegedésénél a legjobbnak bizonyult s úgy a súlyosabb, mint pedig a könnyebb természetű hurutos bántalmakat aránylag a legrövidebb idő alatt megszüntette. A „Sirolin-Roche” csökkenti a köpetet, emeli az étvágyat és megszünteti az erőcsökkenést, amellyel ezen szer igen kellemes ízű és nélkülöz minden méregtartalmat. A „Sirolin-Roche” kapható minden gyógyszerárban.

— Fehér jellem — fekete cipő díszére válik hölgyeknek, uraknak egyaránt. Fehér jellemhez sok minden ékes tulajdonság utján jut az ember, de fényes, fekete cipőhöz csak egy módon, ha „Noxin” cipőkrémét használja. Ez a krém el van terjedve az egész világon s versenyen kívül áll már. „Noxin” a kulcsal kapható *Hochsinger Testvérek*él Budapesten és minden finomabb üzletben.

— Az élet kellemességeihez rendszeresen nem számítják a gyógyszereket, a „Scott-féle Emulsió”-t azonban mégis csak oda kellene besorolni, ha tekintetbe vesszük, hogy mennyi bánatot és könnyet tüntet el a gyermekszobából. A „Scott-féle Emulsió” nemcsak gyógyít mindent, aminek gyógyítására a csukamájolaj képes, hanem még többet és emellett a visszatetsző iztől és szagtól teljesen mentes, mely a gyermekeknek oly gyakran kellemetlen percekét és zavarokat okoz. A „Scott-féle Emulsió” kapható a gyógyszerárakban.

— Tisztelt olvasóink figyelmét felhívjuk *Weisz Miksa* női divatruház-tulajdonosnak lapunk mai számában közölt hirdetésére.

Törvénykezés.

§ Aki Törökországban járt. A bigámia természetének híve volt mindig *Fejér Dénes* vésztoi gazdálkodó legény. A gyakorlati életben — igaz — nem nagy odaadással hódolt e keleti elv magasztosságának, de elméletileg annál szenvedelmesebben bizonyította ethikai értékét a többnejűségnek. *Fejér* azzal áltatta a korcsma látogatóit, hogy ő törökországi jártában több olyan gazdát is szolgált, aki a hárem gondozásával bizta meg őt. Mult évi június havában is ezt a mesét beszélt be hallgatóinak, közöttük *Nyemec Imre* csabai fuvarosnak, aki eleintén csak szótalanul hallgatta a keleti históriák mézes szavú elbeszélőjét, de később már lecsukta két szeme pilláját s kedélyesen aludt a mesélő szomszédágában. Ez szerfölött bántotta *Fejér Dénest*, aki illegette-billegette kalapját és amikor azt látta, hogy *Nyemec* így sem reagál beszédeire, — felkapott egy literes üveget, amelylyel úgy fejen figyelmeztette *Nyemec Imrét*, hogy 20 napon túl gyógyuló súlyos testi sértést okozott koponyáján. *Fejér* ellen hivatalból indult meg az eljárás. A gyulai kir. törvényszék tegnapielőtt

tárgyalta ezt az ügyet s a védelem több enyhítő körülményeire való figyelemmel, *Fejért* csak 2 hónapi fogházra ítélte.

Színház.

E hét előadásai is kétségtelentül igazolták, hogy a jelenlegi színtársulat nem áll azon a színvonalon, amely még ily aránylag igen csekély igényű helyen is feltétlenül szükséges volna, és amely még ennek a városnak támogatásával, a színház iránt való érdeklődésével is arányban állana. A kedden előadott *Nászindulót* is, mint eddig valamennyi színművet megbuktatta a társulat tehetetlensége. *Henry Bataille* darabja különben sem túlságosan hatásos és ujszerű dolog, de gördülékeny, jó előadásban mégis élvezhető volna. Az akadozó, lélektelen előadás azonban, amelyben a színészek minden igyekezete arra irányul, hogy a sugó harsogását, melyet különben a közönség csaknem éppen úgy hall, mint ők, valahogy félre ne értsék s túlságos badarságokat ne mondjanak: egyáltalában nem alkalmas arra, hogy egy efafta színdarabnak egyetlen szépségét is érvényre juttassa.

Kedden *Szalma Sándor* jutalomjátékaul zsufolt ház előtt a Gyimesi vadvirágot játszották. Hallatlan volt már maga a darab beállítása, milieuje is. Az összes színészek hosszú hajú oláhokát, móckokat ábrázoltak, mintha a darab valahol Kétegházán és nem a csiki székelyek között játszódna le. Így aztán érdemes népszínművet játszani, különösen ha hozzá sem népszínműnékesnő, se színész nincs. A gyimesi vadvirágot *Novák Ilona* játszotta és természetesen elejtette. *Szalma Sándor*, akit a közönség zajosan ünnepelt, néhány népdalt valóban szépen énekelt, azonban még ő maga sem sok gondot fordított szerepére, amelynek játékbéli részében nem nagyon remekelt. *Áldory* teljesen rekedt lévén, nem tudott énekelni; ez azonban még nem lett volna baj, ám az a vásári bohóckodás, az a durva izléstelenség, amelylyel ez a szereplő jobb eszköz hiányában mindenáron hatni akart, egyenesen felháborító. Tudvalevőleg a II. felvonásban a harangozó (Kertész) és a fia (*Áldory*) néhány jeleneten keresztül a ház padlásáról elbujva nézik a színpadon történeteket. E jelenetek alatt, vagy egy negyedóráig *Áldory* azzal szórakoztatta a közönséget, hogy azt markirozta, mintha köpködne a lennt játszó színészek fejére. Persze a karzat pokolian mulatott, sokszor zajos derűltséggel kísérve a darab komoly jeleneteit is.

Hát ez a művészet? Ez a kultúra, ezt nevezik kulturintézménynek? *Botrány*, arcpirító skandalum, amelyért nemcsak az illető színész, hanem az azt eltűrő igazgató is még nagyobb mértékben, még súlyosabban felelős.

Csütörtökön a *Koldusgróft* adták. A szármalasan gyenge előadás nem volt másra jó, minthogy emlékébe idézze a közönségnek a darab tavalyi igazán szép előadását *Jakabffival*, *Gulyással*, *Erdősivel* és ami a fő, azzal a tisztességes betanulással és igyekezettel, amelyet még a tavaly ugyanezen igazgató társulatánál sokszor volt alkalmunk tapasztalni, de amelynek ma nyomát sem látjuk.

Papp Erzsébet jubileuma. Ünnepe lesz hétfőn a csabai színháznak. A társulat egyik legkiválóbb tagja, *Papp Erzsébet* tiszteletére adják a Falu rosszát, azon alkalomból, hogy a jeles színésznő 30. évét tölti be színészi pályafutásának. A jubiláló színésznő *Finum Rózsit* fogja játszani s részt vesz az előadásban *Mezey Kálmán* igazgatóval együtt a színtársulat valamennyi tagja. *Papp Erzsébet* ünnepét bizonyára a közönség is iparkodik majd minél impozánsabbá tenni, mert ez a színésznő valóban rászolgált erre művészetével és buzgalomával, amelylyel válogatás nélkül minden szerepében igyekezett a közönség gyönyörködtetésére lenni.

Jakabffy Jolán vendég szereplése. A csabai közönség rendkívül intenzív érdeklődéssel fogadta azt a hírt, hogy *Jakabffy Jolánka*, a mult szezon méltán dédelgetett kedvence a napokban vendég szerepel a csabai színházban. *Jakabffy*, akinek távozását a közönség a legnagyobb sajnálattal látta, és akinek helye ebben a szezonban oly érezhetően üres maradt, március 3, 4 és 5-én lép fel.

Kocián hangversenye.

A tavalyról jól ismert, kitűnő hegedűművész, *Kocián* látogat el e hónapban ismét Csabára, ahol a zenekedvelő közönség bizonyára örömmel fogadja ezt a hírt. Még élénk emlékezetben van *Kocián* fényes művészete, amelylyel mult évi hangversenyén a szó szoros értelmében elragadta, meghódította a csabai közönséget. A szédületes technikájú virtuóz március 11-én játszik a csabai színházban s e hangversenyén a műsor a következő lesz:

I. rész.

1. Wieniawski: 2. Koncert, D-moll, 22. mű; a) Allegro moderato; b) Románc; c) Finale alla Zingara. Előadja *Kocián*.
2. a) Schütt: A Mignone (Papillons d'amour). b) Schubert Fischhof: Balettzene a „Rosamunde”-ból. c) Chaminade „Arabesque”. d) Veszelsky: Phonola Etude. Előadja *Veszelsky*.
3. a) *Kocián*: Hymne au Printemps. 18. mű, 1. szám. b) Schumann: Traumerei. c) Bazzini: „La ronde des Lutins.” Előadja *Kocián*.

II. rész.

4. a) *Ries*: „Adagio aus der Suite” op. 34. b) *Lotto*: „La Fileuse”. Előadja *Kocián*.
  5. a) *Grünfeld*: Romanze (Fis dur). b) *Friml*: Valse de Concert. Előadja *Veszelsky*.
  6. *Paganini*: „I palpiti”. Előadja *Kocián*.
- Jegyek *Tevan Adolf* könyvkereskedésében válthatók előre.

A számárköhögés

a gyermekek ezen ismert réme ellen *SCOTT-féle Emulsió* minden esetben sikeresen használtatik. A *SCOTT-féle Emulsió* a legjobb szer gyenge, beteges gyermekek erősítésére, kiknek gyorsan visszaadja rózsás kerek arcukat.

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halászt — kérjük figyelembe venni.

Rendkívüli gyógsikere és erősítő hatása abban leli magyarázatát, hogy a legjobb, legtisztább és leghatásosabb anyagokból állítják össze, melyek a *SCOTT-féle* eljárás folytán izletes, könnyen emészthető Emulsióvá válnak.

felnőtteknek s aggnak épp oly jó és hatásos, mint gyermekeknek.

Egy eredeti üveg ára 2:50 K.

Kapható a gyógytárakban.

Közgazdaság.

Hogyan öntözik a földeket az idegen világrészekben?

(A vizszabályozásról szóló cikksorozatból.)

Irta: Ludvigh Ede.

IV.

E viztartók nem lesznek hasznavehetetlen területek, mert azokat halastavaknak lehet berendezni, és ha a fenekén artézi-kutakat furunk, a víz sohasem fog megromlani, mert az mindig felrisszül a kutak vizétől.

Most menjünk tovább és nézzünk szét az ős Babylon földjén. A legrégibb időkben, meddig a történelem visszamehet, használtak itt vízemelő kerekeket és viz által hajtott szivattyukat. Régi csatornái közt megemlítendő a Nagy Sándor által ásott és Nabuchonozor csatornája, mely egymagában 800 km. hosszú, 80—100 m. széles volt. A régebbi időkben nagyban termeltek itt búzát, kölest, szeszámfűvet (olajnak) és datolyapálmát. A jelenben a rendszeres földöntözésnek, vége már termés csak ott van, meddig az áradás terjed; az arab alig műveli a földet, mely még mai napság is 30—50 magot ad. Egyetlen terménye, mely figyelmet érdemel, ez a datolya.

Van ugyan az egyesült Tigris és Euphrat folyók, — most már *Sat-el Arabnak* nevezett folyam jobb oldalán egy 60 km. hosszú és 10 km. széles datolyapálmá-erdő, melyben 100 millió darabra becsült pálmafa van. Ennek a pártját ritkító erdőnek a terméséből évente mintegy 8 millió mázsa datolya kerül kivitelre. Buzát csak annyit termelnek, a mennyit az arab maga a tevével felhasználhat.

A kereskedés az angolok kezében van. A folyókon angol gőzösök járnak, a *Sat-el Arab* torkolatánál mindig cirkál egy-két angol hadihajó.

4. A Nilus és vidéke.

Nincs a földgömbnek több olyan folyója, mely áradásával annyi áldást hozna az emberiségnek, mint a Nilus hoz évezredek óta Egyptom lakóinak. A Nilus nemcsak nedvesítést ad a kiszáradt és esőtől soha át nem ázott talajnak, hanem iszapjával még meg is termékenyíti azt. A Nilus áradása nélkül e vidék lakatlan lenne, mert itt időszakai esőzések nincsenek és ha nagy ritkán megtörténik, hogy néhány szem eső esik, azt csak ritkaság számba veszik az ott lakó emberek. A Rák-

térítő környékén, Felső-Egyiptomban mintegy 150 évvel ezelőtt még a délvidekeken ismeretes „esős-ido-szak” megvolt, a föld termelt, legelő bőven volt, de az ottani erdőségeket kiirtották, az esőzések megszűntek, a talaj kiégett. Teremni mai napság csak úgy terem, hogy a Nilus áradásával öntözik.

(Folytatjuk).

Budapesti gabonatözsde.

Határíró üziét.

A budapesti tőzsdén az árak ma 10 fillérrel olcsóbbak.

Déli zárlatkor:

Októberi buza . . . 19:80 K.
Áprilisi buza 22:96
Tengeri . . . . . 13:14 K.

A csabai piacon kis kindlat mellett a következő árakat adták:

I. rendű buza . . . 22.— K.
Tengeri . . . . . 12.— K.

Segédszerkesztő: Laptulajdonos:
Teleky Sándor Dr. Ursziny János

Nyomatott a „Békésmegyei Függetlenség”
könyvnyomdájában, Békéscsabán.

Nyilttér.

(E rovatban közöltékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

KALOGÉN
BRÁZAY SÓSBORSZESZ
FOGKRÉMA LEGJOBB

Mc. Cormick Harvesting Machine Co.
chicagói aratógépgyár vezérképviselői

Kovács Soma és Társa, Arad.

Az érdeklődő tisztelt gazdaközönség szíves tudomására hozzuk, hogy Békéscsabán, a „Fiume”-szálloda termében

1908 március hó 7-én szombaton,
8-án vasárnap és 11-én szerdán
ingyenes aratógép-

tanfolyamot

rendezünk, gyári főszerelőnk vezetése alatt. Minden érdeklődő vételköté-
lezettség nélkül meggyőződést,
utbaigazítást és tájékoztatást nyerhet a világ legelső és legnagyobb arató-
gépgyár gyártmányai tökéletességéről és könnyű kezelhetőségéről.
Minél számosabb látogatást kér teljes tisztelettel

KOVÁCS SOMA és TÁRSA
Arad.

Kovácsgépezés

műhely berendezés

eladó.

Bővebbet Szamek Samu,
Békéscsaba, Régi patikautca

Méhészeknek fontos!

Az első magyar kereskedelmi méhtelep tulajdonosa

Rühne Ferenc utóda Budapest,
I. ker., Attila-utca 99. szám,

ajánlja dusan felszerelt raktárát a legjobb és legmegfelelőbb kaptárakból, melyek jó anyagból pontosan és lelkiismeretesen készítvék, — továbbá mindennemű eszközöket és szerszámokat, melyek a méhészkedéshez kívántatnak, a legjobb minőségben és olcsó áron elad. Az 1908. évre szóló magyar vagy német nyelvű gazdagon illusztrált és sok újdonságot tartalmazó főárjegyzékek „Méhészeti Utmutató”-val együtt ingyen és bérmentve lesznek szétküldve, u. m. bármilyen utasítások és tanácsok is kívánatra közöltnének.

Házeladás.

Békéscsaba—Erzsébethelyen, a Fábry-féle malom során, asztalos mesternek különösen alkalmas

620/1. számú ház

mely áll: két szoba, egy nagy műhely, konyha, két kamara és minden más mellékhelyiségből, továbbá egy kisebb kertből:

szabad kézből eladó,
esetleg április hó
24-től bérbe kiadó.

Bővebbet a tulajdonos Lestyan Györgynél Fürjes-tanyán 6. sz. a.

Kénytelen voltam ki-
maradni a kompániából,

miután a dohányzás és a füstös levegő megártott. Köhögés, rekedtség, elnyálkásodás, — ezek voltak a következményei. De ha az ember ugyanis unatkozik és nincs senkije, mint a kompániája, — az már nem élet. Ekkor kaptam az erdészről egy skatulya Fáy igazi Sodeni ásványpastillát és megpróbáltam. Na és hogy van? Látja, a pipázás izlik nekem és a sör is és jobban vagyok, mint valaha. Aki okos ember, megpróbálja. Megvehető 1:25 koronáért minden gyógyszerárban és drogériában.

Vezérképviselőség Ausztria-
Magyarország részére:
Wien, IV., Grosse Neugasse 27.

Békéscsabán, Szvinyarkán

50 KISHOLD FÖLD

(volt Szeberényi-féle föld)

oktágra parcellázva, közvetlen a körgát mellett előnyös fizetési feltételek mellett

eladó.

Értekezhetni Dr. Ursziny János ügyvéd úrnál Békéscsabán.

BÉKÉSMEGYEI FÜGGETLENSÉG RÖNYVNYOMDÁJA ÉS KIADÓHIVATALA

Művészi kivitelű báli meghívók, eljegyzési, esküvői értesítések, névjegyek, üzleti kártyák, levélpapír és borítékok, számlák, körlevelek, gyászjelentések s mindenféle nyomtatványok olcsó áron készíttetnek

A kiadóhivatalban jutányos áron vétetnek fel hirdetések és azok biztos eredményre is vezetnek

Egy jó házból

való erős fiu

felvétetik Dorn József lakatosmesternél Békéscsabán.

tanoncul

Kiadó üzlethelyiség.

Orosházán, az Erzsébetkirályné-utcán, három vendéglő közelében, a legforgalmasabb helyen lévő Kubina László-féle

üzlethelyiség,

melyben 15 év óta fűszerkereskedés van, trafik- és bélyegárudai joggal, lakás és pincével

április hó 24-étől bérbe kiadó.

Levelek a tulajdonoshoz küldendők: Bartók Mihály, Orosháza.

Csongrádon, a piac legforgalmasabb, legszebb helyén egy szép nagy

üzlethelyiség

két remek nagy kirakattal és üzleti raktárral, amely rőfösüzlethelyiségnek, esetleg vaskereskedésnek, bor-raktárnak, vagy konfekciós üzletnek igen alkalmas, azonnal kiadó. A haszonbér 250 forint. Ugyanott egy modern szép teljes rőfös-berendezés is igen olcsón eladó.

Bővebb felvilágosítást nyújt Szabó Géza Csongrádról.

Az Arany-utca 483. sz. alatti

háza

jó üzlethelyiséggel és lakással azonnal eladó, vagy bérbeadó.

Bővebb felvilágosítást nyújt dr. Ursziny János ügyvéd Békéscsabán.

Valódi brünni szövetek

az 1908. évi tavaszi és nyári időnyre.

Egy szelvény	1 szelvény 7 korona
3-10 m. hosszú	1 szelvény 10 korona
teljes férfürdőhöz (Kabát, nadrág és mellény)	1 szelvény 12 korona
elegendő, csak	1 szelvény 15 korona
	1 szelvény 17 korona
	1 szelvény 18 korona
	1 szelvény 20 korona

Egy szelvényt fekete szalonruhához 20.— K.-ért, színtűgy felöltőszövetet, turistalódent, selyemkangarát stb. stb. gyári áron küld a mint megbízható és szolid cég mindenütt ismert posztógyári raktár

SIEGEL-IMHOF Brünn.

Minták ingyen és bérmentve.

az előnyök, a melyeket a magánvevő élvez, ha szövetszükségletét közvetlen Siegel-Imhof cégnél, a gyári piacon rendel meg, igen jelentékenyek.

Szabott, legolcsóbb árak. Óriási választék.

Mintahá, figyelmes kiszolgálás, még a legkisebb rendelésnél is, teljesen friss árban.

WEISZ MIKSA

női divatárúháza Békéscsabán, Főter.

Tavaszi divatujdonságok, ruhakelmék, diszek és selymek már megérkeztek.

Ujjonnan létesített női divattermemben

készülnek angol és francia divatú tavaszi felöltők, gallérok nők és gyermekek részére.

Modell-darabok nagy választékban,

a legversenyképesebb áron. Üzletemben vállaltatnak teljes készítmők, melyek saját divattermemben elsőrangú szabáson által készítettnek, ugyiszintén utcai, estélyi toilettek, angol és francia divat szerint.

Kelengye-osztályom páratlan a vidéken.

Varróleányok és tanulóleányok felvételnek.

Telefonszám: 31.

Vidéki rendelésekre nagy súlyt helyezek.

Békés-Csabai takarékpénztár egyesület.

Részvénytőke:
1.000.000 K.

Alapított 1872-ben.

Egyéb tartalékok:
300.000 K.

Tartalékalap:
500.000 K.

Az Osztrák-Magyar Bank mellékhelye.

Fióktézet:
Gyomán.

Azonnal folyósítunk amortizációs és egyszerű kamatos

jelzálogkölcsonőket.

Konvertálásokat, váltó-leszámitolásokat, folyószámla-kölcsonőket kedvezően intézünk el.

Óvadéki célokra értékpapirokat kölcsön adunk. Betéteket átveszünk, megfelelő napi kamatozás mellett és azokat kívánatra felmondás nélkül bármikor azonnal visszafizetjük. Átutalásokat eszközölünk Budapestre, Bécsbe és nagyobb bankhelyekre. Készséggel adunk bankügyekben a hozzánk fordulóknak megbízható információkat és tanácsokat.

Pénztári forgalmunk volt:

1903-ban: 130 millió K. 1904-ben: 136 millió K. 1905-ben: 143 millió K. 1906-ban: 187 millió K. 1907-ben: 206 millió K.

Békés-Csabai takarékpénztár egyesület.

Szegfű Rudolf gazdasági gépraktára

Békéscsaba, Buzapiac.

Ajánlja a legkittűnőbb gyártmányú **mezőgazdasági gépeket.**

Bächer és Melichár elismert mezőgazdasági gépgyáranak békésvármegyei kizárólagos képviselője. Földeknek gőzekével való felszántását a legjutányosabb árban elvállalja saját gőzekével. Óriási pénz- és időmegtakarítás a gazdáknak, kik földjüket gőzekével szántatják.

Johnston-féle aratógépek békésvármegyei főügynöksége

Magyar Ipar! **TIMKÓ JÁNOS és GYÖRGY** Magyar Ipar!

csizma- és cipő-műhelye és kész raktári munkák üzlete
BÉKÉSCSABÁN

Kossuth-tér, saját ház, motorállomás mögött.

Minden ember, ki jó és tartós csizmát vagy cipőt akar viselni, forduljon bizalommal

Timkó János és György üzletébe,

ahol minden ezen szakmába tartozó munkák kifogástalan minőségben, igen jutányos áron készülnek box-, borju-, tehén-, pittling- és lóbőrből. Raktáron tartunk különféle bórzsirt, kenőcsöt, gummi-sarkokat, stb. csizma és cipő szakba vágó összes kellékeket.

Mindennemű javítások gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Vidéki megrendelésekre különös gondot fordítunk.

200 korona

a modern technika legújabb remeke, a

MIGNON IRÓGÉP.

Különös előnyei: Bárki tanulás nélkül rögtön ír.

Legcélszerűbb szerkezet. Acél betűk.

Másol és sokszorosít.

Bármely drága írógéppel egyenrangú

1 évi jótállás.

SZABADALMAZOTT IPAR

Budapest, VII., Csengery-utca 24.

Megrendelhető lapunk kiadóhivatalában.

REIN JENŐ festék- és kefe-üzlete

BÉKÉSCSABA, Vasut-utca, Molnár-ház.

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, miszerint kizárólagos

festék-, ecset- és kefeárú-üzletemet

ismét megnyitottam és raktárom tulhalmozottsága miatt igen jutányosan árusítok mindenféle festék- és kefe-árut. Kiválóan ajánlom saját készítményű olajfestékeimet. Mindennemű szobapadló lackjaimat, borostyánlak, linoieum, a világhírű „Medve”-jegyű padlólack egyedüli lerakata, angol és belföldi kocsimázak, mindennemű és színű száraz és por-festékek, homlokzat-festékek, ruhakelme festékek, művész-olaj és aquarell vízfesték, festő-vásznak, minden a festék szakmába és iparosok részére szükséges anyag-árak a legjobb minőségben a legjutányosabb árban.

≡ Amerikai petrolol és denaturált szesz jutányos árban. ≡
Tisztelettel: **REIN JENŐ.**

Ugyanitt teljes fűszerüzlet-berendezés, valamint egy minden szobában felállítható és összerakható gőzfürdő igen jutányosan eladó.

Ifjabb Kohn Sámuel vésztői lakos tulajdonát képező teljesen jó karban levő, egyedül álló

szikvizgyár

teljes felszereléssel szabad kézből eladó. Tudakozódní Vésztőn a tulajdonosnál lehet.

Gellért Béla ut. óras és ékszerész Békéscsaba, Vasut-u., sírkőraktárral szemben.

Ajánlja bámulatos olcsó árban

óra és ékszer áruit. Óra- és ékszerjavítások 1-60 koronától 5 évi jótállás mellett.

Ha vevő 2 darab lemezt vesz, teljesen díjtalanul, minden ráfizetés nélkül kicserélek egy harmadikat új lemezzel.

Gramofon alkatrészek, tük, a legjutányosabb árban kaphatók. ∴ Ugyanezek javításait a leggyorsabban elkészítem. ∴ Gramofonok és lemezek nagy választékban. ∴ Pontos munka, gyors kiszolgálás.

Vicskó Testvérek

ROCSIGYÁRTÓR

BÉKÉSCSABÁN

Zsidótemplom-utca

1760. sz.,

≡ saját házukban. ≡

Készítenek mindennemű modern

URI HINTÓ-ROCSIKAT,

fedeles kocsi és batárokat, uri szánokat, valamint az összes ruganyos kocsikat kifogástalan csinnal.

NOXIN

A LEGJOBB CIPŐ-KRÉM

A szabadalmazott KULCSCSAL

Minden jobb üzletben kapható.
HOCHSINGER TESTVÉREK BUDAPEST.

Lapunk nyomdájában egy jó házból való fiu

TANULÓUL

azonnal felvétetik.

Villamos üzemmel pörkölt kávé.

Meinl Gyula-féle
Magyarország legnagyobb kávé-és thea-behozatali cég lerakata Békéscsabán egyedül

Patay Mihály

csemege-kereskedésében

Vasut-utca, Korossy-ház.

Figyelmeztetés! Meinl-féle villamos üzemmel pörkölt kávék naponta frissen kaphatók a következő árakban:

1/4 kilogram: 70 fillér, 80 fillér, 90 fillér, 1 kor. és 1 kor. 10 fillér.

Tisztán kezelt áru.

Teasüteményekből legnagyobb választék

Valódi Jamaica Rum.